

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

УДК 341.232.2 : 343.57

Столярський О. В., к.ю.н., доцент кафедри
міжнародного права ЛНУ імені І. Франка

Розвиток основних напрямків і форм міжнародного співробітництва в боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю після прийняття Статуту ООН

В статті на основі аналізу основних напрямків і форм міжнародного співробітництва в боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю після прийняття Статуту ООН розкриваються особливості їх становлення, досліджуються проблеми їх співвідношення і визначаються тенденції їх розвитку.

Ключові слова: напрямки, форми, міжнародне співробітництво, боротьба, транснаціональна організована злочинність, Статут ООН.

В статье на основе анализа основных направлений и форм международного сотрудничества в борьбе с транснациональной организованной преступностью после принятия Устава ООН раскрываются особенности их становления, исследуются проблемы их соотношения и определяются тенденции их развития.

Ключевые слова: направления, формы, международное сотрудничество, борьба, транснациональная организованная преступность, Устав ООН.

In the article on the basis of analysis fundamental direction and configurations of international cooperation in a fight against transnational organized crime after adoption UNODC Statute to example features of formation, the problems of their correlation are probed, progress trends are determined.

Keywords: direction, configurations, international cooperation, fight, transnational organized crime, UNODC Statute.

Постановка проблеми. Сучасний підхід до визначення актуальності досліджуваної проблеми бачиться в необхідності вивчення та запровадження історичного досвіду становлення та розвитку основних напрямків і форм міжнародного співробітництва у боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю для вдосконалення сучасної концепції протидії зазначеній злочинності. Особливою специфікою відзначається період міжнародної співпраці держав у боротьбі із злочинами транснаціонального характеру після прийняття Статуту ООН.

Стан дослідження. Необхідно наголосити, що до цього часу в Україні спеціальні комплексні наукові дослідження в сфері розвитку основних напрямів та форм міжнародного співробітництва у боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю після прийняття Статуту ООН практично не здійснювались. Проте, заслуговують уваги результати російських вчених в цій сфері, зокрема це Барашвілі Д.І. [1], Бастрюкін А.І. [2], Блатова Н.Т. [4], Богатырев А.Г. [4], Валеев Р.М. [5], Панов В.П. [13], Усенко Є. Т. [17]. У зв'язку з цим, **метою** цієї статті є визначення особливостей розвитку основних напрямків і форм міжнародного співробітництва у боротьбі з

транснаціональною організованою злочинністю після прийняття Статуту ООН.

Виклад основного матеріалу. Необхідно почати з того, що після перемоги держав-членів антигітлерівської коаліції над фашизмом і мілітаризмом, вирішальну роль у якій відіграв Радянський Союз, міжнародне спілкування набуло якісно нового характеру і масштабів. Специфікою того періоду було те, що по-перше, з'являється й успішно розвивається новий, соціалістичний тип міжнародних відносин, що має вплив на весь комплекс міжнародних зв'язків і взаємин. По-друге, все більшу вагу на міжнародній арені здобувають молоді звільнені держави. По-третє, міжнародним проблемам все більшу увагу приділяє міжнародний комуністичний і робітничий рух. По-четверте, збільшується кількість міжурядових і неурядових міжнародних організацій, серед яких центральне місце по праву зайняла, створена в 1945 році, Організація Об'єднаних Націй — нині універсальна міжнародна міжурядова організація. Правовою підставою діяльності якої став укладений Статут ООН 26 червня 1945 року.

Однією з особливостей Статуту ООН є визначення цілей діяльності ООН, серед яких: підтримувати міжнародний мир і безпеку, розвивати дружні відносини між всіма націями, здійснювати міжнародне співробітництво у вирішенні міжнародних проблем економічного, соціального, культурного й гуманітарного характеру, бути центром для узгодження дій націй у досягненні цих загальних цілей [15].

Варто наголосити, що положення Статуту ООН стали юридичною підставою для розвитку всього комплексу міжнародних відносин, а також для діяльності самої Організації Об'єднаних Націй як всесвітньої організації безпеки й координатора співробітництва в різних сферах. Міжнародне співробітництво в політичній, соціально-економічній, правовій, культурній і іншій сферах сприяє прогресивному розвитку людства, поліпшенню взаєморозуміння між націями й народами.

При цьому, такий принцип міжнародного права як обов'язок держав співпрацювати одна з одною — закріплений у Декларації про норми міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, схваленої Генеральною Асамблеєю ООН в 1970 році, а найбільш повно виражений — у Заключному акті Наради з безпеки й співробітництва в Європі 1975 року [17, 143].

Таким чином, відповідно до IX принципу «Співробітництво між державами» Декларації принципів, якими держави — учасники Заключного акту угоди в Хельсінкі будуть керуватися у взаємних відносинах, «держави-учасниці розвиватимуть своє співробітництво одна з одною, як і з усіма державами, у всіх сферах відповідно до мети і принципів Статуту ООН». Вони сприятимуть міжнародному миру, безпеці й справедливості, а також «прагненню, розвиваючи своє співробітництво, підвищувати добробут народів і сприяти перетворенню в життя їхніх сподівань, використовуючи, зокрема, вигоди, що випливають із взаємного пізнання, що розширюється, і з прогресу й досягнень в економічній, науковій, технічній, соціальній, культурній і гуманітарній сферах» [1,53]. СРСР, як і інші країни соціалістичної співдружності, активно виступав за реалізацію цього принципу.

Зайнявши відповідне місце серед інших основоположних засад міжнародного права, цей принцип відіграє важливу роль у розвитку міжнародних відносин, зокрема, в сфері міжнародного співробітництва й діяльності ООН щодо боротьби з транснаціональною організованою злочинністю.

Слід зауважити, що Організація Об'єднаних Націй безпосередньо займається проблемами боротьби з кримінальною злочинністю з 1950 року. З тих пір ООН

певною мірою сприяла, координувала або заохочувала розвиток напрямків і форм міжнародного співробітництва в цій сфері.

Соціалістичні країни на всіх етапах діяльності ООН прагнули насамперед сприяти виконанню її головного завдання — забезпечення міжнародного миру й безпеки. У соціальній і гуманітарній сферах вони вживали відповідні заходи, щоб ООН не розпорошувала свої сили й засоби на розгляд другорядних проблем, а зосереджувала увагу на головних, що забезпечують інтереси робітничого класу й всіх трудящих. Отже, «розходження в результатах соціального розвитку й у підході до рішення соціальних проблем в умовах капіталізму й соціалізму зумовили докорінне протистояння у характері діяльності імперіалістичних і соціалістичних країн у цій сфері» [1,349].

Міжнародне співробітництво в боротьбі з кримінальною злочинністю як специфічна сфера міжнародного співробітництва в соціальній і гуманітарній сферах випробувало на собі й вітри «холодної війни», і благодатний вплив розрядження міжнародної напруженості. В цей період були спроби направити таке співробітництво в русло, що не має нічого спільного зі існуючими цілями міжнародного співробітництва. Наприклад, з боку представників деяких західних країн проявляється прагнення хоча б частково підмінити боротьбу з загрозою війни й інших міжнародних злочинів організуванням міжнародного співробітництва в боротьбі з кримінальними злочинами й масовими виступами трудящих за свої права [3,7]. Однак такий підхід не мав і не має підтримки з боку представників більшості держав.

Слід зауважити, що на цей період вже склалися певні напрямки й форми міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю. Так, до числа традиційних напрямків міжнародного співробітництва в цій сфері віднесено видачу злочинців і надання правової допомоги у кримінальних справах. Інститут екстрадиції в післявоєнний період досяг значного розвитку. Укладені й діють двосторонні й регіональні угоди про видачу злочинців. Цьому питанню приділяють увагу міжнародні урядові й неурядові організації.

Інститут видачі набув в післявоєнний період нового змісту у зв'язку з угодами, укладеними СРСР з іншими соціалістичними країнами [8], з деякими капіталістичними державами [7], а також соціалістичними країнами між собою [9]. Інститут видачі став відігравати важливу роль з огляду на різнобічні зусилля миролюбних сил, спрямовані на боротьбу з міжнародними злочинами.

Уперше питання про видачу осіб, котрі скоїли злочин (проти миру, військові злочини й злочини проти людства), було порушено після першої світової війни. На підставі ст. 227—229 Версальського договору всі особи, що вчинили дії, пов'язані з порушенням закону й звичаїв; війни, за наказом або без наказу кайзера Німеччини, мали бути видані країнам-переможцям. Однак ні сам кайзер, що покинув країну, ні інші особи видані не були. Уже в ході другої світової війни після правового й організаційного оформлення антигітлерівської коаліції і Об'єднаних Націй, що вирішувало питання внеску Радянського Союзу у перемену, стало можливим застосовувати екстрадицію до злочинців такого роду [5,23].

На договірній основі розвивається міжнародне співробітництво в сфері правової допомоги у кримінальних справах: видача речових доказів, забезпечення явки свідків, надання предметів, здобутих злочинним шляхом, і т.п.

Договірні-правова координація боротьби зі злочинами, які зачіпають інтереси декількох держав, у період після другої світової війни стає все більш конкретним напрямком міжнародного співробітництва. Це пояснюється тим, що вдосконалюється

міжнародно-правова основа боротьби з такими злочинами на підставі врахування зміни їхнього характеру й масштабів. Разом з тим формується договірно-правове визнання небезпеки багатьох інших кримінальних злочинів, які торкаються міжнародних угод: «піратське» радіомовлення, злочини, вчинені під час польоту повітряного судна, злочини проти осіб, що користуються міжнародним захистом. Організація Об'єднаних Націй активно сприяє укладенню такого роду угод.

Отже, у міжнародних угодах визнається необхідність координування боротьби з злочинами, що зачіпають інтереси декількох держав, як фальшивомонетництво, рабство й работоргівля (включаючи інститути й звичаї, подібні з ними), поширення порнографічних видань і виробів, торгівля жінками й дітьми, незаконне поширення й вживання наркотиків, піратство, розриви й ушкодження підводного кабелю, зіткнення морських суден і ненадання допомоги на морі, «піратське» радіомовлення, злочини скоєні на борту повітряного судна, злочини проти осіб, що користуються захистом відповідно до міжнародного права. Як справедливо вказують вчені Д.Б. Левін, Л.А. Моджорян, С.В. Черниченко й ін., метою угоди є об'єднання зусиль держав у боротьбі зі злочинами, що караються за внутрішнім законодавством [11,58].

Аналізуючи види злочинів, координацію роботи держав, між якими укладені відповідні міжнародні угоди, необхідно відзначити, що йдеться про кримінальні злочини, які за кількістю й характером (спрямованістю, ступенем суспільної небезпеки) не порівнянні й не можуть бути поставлені на один рівень з міжнародними злочинами (агресії, колоніалізм, міжнародний тероризм і ін.).

Проте, ще в 1944 році радянський учений А.Н. Трайнін відзначав: «За своєю юридичною природою й за фактичним значенням Конвенція у боротьбі з окремими загальнокримінальними злочинами є однією з форм кримінально-правової взаємодопомоги держав, маючи на меті раціоналізацію боротьби зі злочинністю» [16,27].

У період після другої світової війни широко розвивається науково-інформаційний напрямок міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю (обмін національним науковим і практичним досвідом, обговорення проблем і проведення спільних наукових досліджень).

У резолюції 415 (V) Генеральної Асамблеї зазначено, що ООН бере на себе зобов'язання сприяти обміну науковим і інформаційним досвідом національної діяльності країн — членів організації в боротьбі зі злочинністю.

В цей період особливо посилюлися спроби відділу з попередження злочинності й кримінального правосуддя Секретаріату ООН організувати обмін інформацією на міжрегіональному, всесвітньому рівнях, використовуючи для цього як Секретаріат ООН, так і Науково-дослідний інститут соціального захисту ООН.

Поступово налагоджується регіональне співробітництво. Свій внесок в це роблять дослідницькі інститути й центри ООН, створені в Італії, Японії, Коста-Ріці, Єгипті й Хельсінкі.

Великого розвитку досяг двосторонній обмін інформацією. Наприклад, СРСР відповідно до міжнародних домовленостей регулярно надає наукову інформацію деяким іншим країнам. Обмін відбувається основним чином на міжвідомчому рівні.

Деякі західні автори [6,67] не враховують великий досвід діяльності науково-дослідних закладів в соціалістичних країнах, вважаючи, що темп створення такого роду установ у всіх країнах світу значно відстає від масштабів росту інших урядових органів, особливо тих, які займаються питаннями економічного розвитку.

Розвитку міжнародного співробітництва служать конгреси ООН з попередження злочинності й поведження з правопорушниками. Вони вирішують два завдання: підсумовують результати міжнародного співробітництва й окреслюють шляхи його розвитку. Ці завдання вирішують шляхом різностороннього обміну інформацією. Як відзначає колишній керівник Секції соціального захисту Секретаріату ООН, експерт Комітету ООН з попередження злочинності й боротьби з нею М.Л. Рей-і-Арроха, конгреси є періодичними міжнародними конференціями, призначеними сприяти обміну спеціальними знаннями й досвідом між державами — членами ООН — і зміцнювати міжнародне співробітництво в сфері попередження злочинності й кримінального правосуддя [14,1].

СРСР і інші країни соціалістичної співдружності займали активну позицію в розвитку цього напрямку міжнародного співробітництва. Радянські делегації брали участь у роботі II — VI конгресів ООН, у різних міжнародних зустрічах і симпозиумах, присвячених обміну досвідом.

З початку 1960 років країни соціалістичної співдружності систематично проводили криміналістичні симпозиуми, на яких розглядали такі питання: застосування технічних засобів у боротьбі зі злочинністю; проведення експертиз, основаних на досягненнях хімії, фізики, біології й інших наук для розкриття злочинів; тактику окремих слідчих дій; методики розслідування різних видів злочинів, а також особливості боротьби з рецидивною злочинністю, злочинністю неповнолітніх і ін. [18]. Усього було проведено 13 таких симпозиумів.

У 1979 році з ініціативи Куби відбувся Міжнародний пенітенціарний симпозиум, у якому взяли участь представники соціалістичних країн, що розвиваються [19].

На конгресах і міжнародних симпозиумах представники держав, фахівці й учени обмінювалися результатами наукових досліджень і практичним досвідом боротьби зі злочинністю.

У період після другої світової війни утворився й такий напрямок міжнародного співробітництва, як надання професійно-технічної допомоги державам у їхній боротьбі з транснаціональною злочинністю. Якщо раніше надання такої допомоги, відбувалося на двосторонній основі й епізодично, то з кінця 1940 років її здійснюють ще й через систему органів ООН і на регіональному рівні. Цей напрямок тісно пов'язаний з науково-інформаційним напрямком міжнародного співробітництва й діяльності Організації Об'єднаних Націй у боротьбі із зазначеною злочинністю.

Система консультативного обслуговування й допомоги в соціальній, економічній і гуманітарній сферах була схвалена ООН у 1946 році, тобто до безпосереднього включення цієї організації в рішення проблем попередження злочинності, боротьби з нею й поведження з правопорушниками [10,544]. Разом з тим, як відзначає Е. Голуей — колишній завідувач Секцією соціального захисту Секретаріату ООН (нині Відділення з попередження злочинності й кримінального правосуддя), «безпосередня технічна допомога державам — членам організації зі сприяння прогресу в політиці й практиці в галузі, раніше названій галуззю соціального захисту, передувала більш великим і більш відомим програмам технічної допомоги в сфері економічного розвитку» [6,60].

Основними видами професійно-технічної допомоги в сфері боротьби зі злочинністю були: надання стипендій, спрямування експертів і організування або сприяння проведенню семінарів [4,12].

З метою заохочення надання професійно-технічної допомоги Генеральна Асамблея за рекомендацією Третього комітету прийняла на XXXVI сесії резолюцію

«Попередження злочинності й кримінальне правосуддя і розвиток», у якій настійно закликала Департамент з технічного співробітництва з метою розвитку Програм розвитку ООН підвищити рівень підтримки програм технічної допомоги в сфері попередження злочинності й кримінального правосуддя й заохочувати технічне співробітництво між країнами, що розвиваються [13,72].

Таким чином, в цей період склалися основні напрямки міжнародного співробітництва й діяльності ООН у сфері попередження транснаціональної злочинності, боротьби з нею й поведження з правопорушниками. Це відбулось в результаті тривалої еволюції міжнародного співробітництва в політичній, соціально-економічній, правовій, культурній і іншій сферах.

Ці напрямки необхідно розглядати як міжнародну систему діяльності в сфері попередження транснаціональної злочинності, боротьби з нею й поведження з правопорушниками, тому що кожне з них має своє самостійне значення й разом з тим перебуває у взаємозв'язку один з одним. Вони є вираженням об'єктивних процесів міжнародного співробітництва й діяльності Організації Об'єднаних Націй у соціальній і гуманітарній сферах і мають розвиватися на основі принципів сучасного міжнародного права — мирного співіснування й співробітництва держав з різними соціальними системами, суверенної рівності, невтручання у внутрішні справи один одного.

Після прийняття Статуту ООН відбувався подальший розвиток співробітництва в рамках міжнародних органів і міжнародних організацій у сфері боротьби з транснаціональною організованою злочинністю, а також відбувалося укладання нових міжнародних угод, тобто розвивалися вже основні форми міжнародного співробітництва в боротьбі зі злочинністю.

Співробітництво в рамках міжнародних організацій у такій специфічній сфері, як боротьба з транснаціональною злочинністю, є важливим і перспективним.

Проблеми попередження злочинності, боротьби з нею й поведження з правопорушниками розглядаються певними органами Організації Об'єднаних Націй, а також її спеціалізованими установами. Окремі регіональні організації (Ліга арабських країн, Організації африканської єдності) також займаються цими проблемами. Розширює свою діяльність Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол). Особливу увагу описаним проблемам приділяє Європейська рада, багато неурядових міжнародних організацій. Усе більш помітне місце в міжнародному співробітництві в боротьбі з транснаціональною злочинністю в післявоєнний період починає займати така форма, як діяльність міжнародних органів — комітетів, конгресів, симпозіумів й т.п. (деякі з них діють постійно, наприклад, Комітет ООН з попередження злочинності й боротьби з нею, деякі з них скликаються періодично. Наприклад, конгреси ООН з попередження злочинності й поведження з правопорушниками раз у п'ять років. Окрім цього, для розгляду певної проблеми створюються симпозіуми або регіональні й міжрегіональні наради для вирішення проблем боротьби зі злочинністю [2,74].

Висновки. Таким чином, оцінюючи загалом позитивні основні напрямки та форми міжнародного співробітництва в боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю, необхідно підкреслити, що умови їх розвитку, і спрямованість, і ефективність в повній мірі залежали від післявоєнної ситуації в цей період. Загальна тенденція до розширення міжнародного співробітництва в зазначеній сфері пов'язана з неспокоєм народів через негативне явище - кримінальну злочинність, що заважає їхньому прогресивному розвитку, і спробами під час спілкування й обміну досвідом

вирішити проблеми припинення й попередження її. Кожна держава так або інакше пов'язана з злочинністю й тому прагне (маючи різний ступінь зацікавленості) ознайомитися з досвідом використання національних способів боротьби з нею інших держав, а також передати свій. Це й становить основу дальшого розвитку міжнародного співробітництва в боротьбі з транснаціональною злочинністю.

Водночас історія становлення міжнародного співробітництва в боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю засвідчує, що обговорення національних методів боротьби такої протидії на міжнаціональному рівні й у міжнародних організаціях завжди мало особливо виражено ідеологічний характер. Це співробітництво й діяльність ООН у боротьбі з транснаціональною злочинністю має не тільки прикладне, практичне значення, його метою також є забезпечення миру, безпеки й взаєморозуміння між народами. У зв'язку з цим, більшість напрямків та форм міжнародного співробітництва в боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю в період після прийняття Статуту ООН одержали тією або іншою мірою міжнародно-правову регламентацію у відповідних договорах. Проте, особливістю було й те, що в багатьох випадках ідеології й практики закордонної кримінальної юстиції намагалися за допомогою міжнародних угод під приводом боротьби з транснаціональною організованою злочинністю створити «правову» основу для боротьби з визвольним рухом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бараташвили Д. И. Социалистические и молодые национальные государства (Международно-правовые принципы сотрудничества). М., 1973, С. 51—60.
2. Бастрыкин А.И. Формы и направления сотрудничества государств в борьбе с преступностью // Вестн. ЛГУ. Сер. 6. 1989. Вып. 3. С. 68-75.
3. Блатова Н.Т. Основные направления и формы борьбы с преступностью в международном праве / Актуальные вопросы теории современного международного права. М.: ВЮЗИ. 1985. С. 3-18.
4. Богатырев А.Г. Международное сотрудничество государств по борьбе с преступностью. М.: Моск. ВШМ МВД СССР, 1989. — 61 с.
5. Валеев Р. М. Выдача преступников в современном международном праве. Казань, 1976. — 126 с.
6. Голуэй Э. Техническая помощь ООН в области предупреждения преступности и борьбы с ней. — Международный обзор уголовной политики, 1978, № 34, С. 60.
7. Договор об оказании правовой помощи по гражданским, семейным и уголовным делам, заключенный СССР с Иракской Республикой (Ведомости Верховного Совета СССР, 1974, № 19, ст. 293).
8. Договоры об оказании правовой помощи по гражданским, семейным и уголовным делам, заключенные СССР с другими социалистическими государствами. М., 1973. Например, с Народной Республикой Болгарией (Ведомости Верховного Совета СССР, 1976, № 8, ст. 133), с Германской Демократической Республикой (Ведомости Верховного Совета СССР, 1980, № 35, ст. 712).
9. Договоры о правовой помощи по гражданским, семейным и уголовным делам, заключенные ВНР и СФРЮ от 7 марта 1968 г., ГДР с КНДР от 28 сентября 1971 г., (Законодательство зарубежных стран. Обзорная информация. Вып. 128. ВНИИСЗ Министерства юстиции СССР. М., 1976).
10. Кольяр К. Международные организации и учреждения. М., 1972, С. 544.
11. Левин Д. Ё. Ответственность государств в современном международном праве. М., 1966, С. 44; Моджорян Л. А. Субъекты международного права. М., 1958, С. 23, 24; Черниченко С. В. Личность и международное право. М., 1974, С. 58.
12. ООН. Итоги. Тенденции. Перспективы (к 25-летию ООН). М., 1970, С. 349.
13. Панов В.П. Сотрудничество государств в борьбе с международными уголовными преступлениями: Учеб. пос. М.: Юрист, 1993. — 160 с.
14. Рей-и-Арроха М. Л. Конгрессы ООН по предупреждению преступности и обращению с право-

нарушителями, созываемые через каждые пять лет. — Международный обзор уголовной политики, 1978, №34, С. 1.

15. Статут Організації Об'єднаних Націй від 26. 06 1945 р. (Стаття 1). - Електронний ресурс. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010

16. Трайнин А. // Уголовная ответственность гитлеровцев. М., 1944, С. 27.

17. Усенко Е. Т. Сотрудничество между государствами. — В кн.: Во имя мира. Международно-правовые проблемы европейской безопасности. М., 1977, С. 142—154.

18. Шляхов А. Р. Конференция криминалистов социалистических стран (Берлин, 1962). — Соц. законность, 1963, № 2; Митричев В., Селиванов // Второй международный симпозиум криминалистов в Варшаве. — Соц. законность, 1964, № 7; Бородин С. Симпозиум криминалистов. — Советская милиция, 1971, №2; Мурашов С. В., Бойцов Б. В. Международный симпозиум по криминалистике. — Советская милиция, 1977, № 1; Бойцов Б. Симпозиум в Брно. — Советская милиция, 1978, № 4.

19. Memorias. Primer Simposio internacional sobre sistemas penitenciarios. Cuba, 1979.

УДК 313.1

Ланцева К. В., здобувач кафедри
цивільного права та процесу НАВС

Сучасний стан договірно-правової бази між Україною та Республікою Куба

Досліджено та проаналізовано головні чинники правової бази України та Республіки Куба. Акцентовано увагу на кубинсько-українській співпраці щодо економічного, політичного та наукового блоку.

Ключові слова. правова допомога в цивільних справах, виконання судових рішень, правові відносини між Україною і Республікою Куба, виконання рішень іноземних судів.

Исследованы и проанализированы основные факторы правовой базы Украины и Республики Куба. Акцентируется внимание на кубинско-украинского сотрудничества в экономической, политической и научной блока.

Ключевые слова. правовая помощь по гражданским делам, исполнение судебных решений, правовые отношения между Украиной и Республикой Куба, исполнение решений иностранных судов.

Investigated and analyzed the main factors framework Ukraine and the Republic of Cuba. Attention is given to Cuban-Ukrainian cooperation in the economic, political and scientific power.

Keywords. legal assistance in civil matters, enforcement of judgments, legal relations between Ukraine and the Republic of Cuba, the enforcement of foreign judgments.

Актуальність теми дослідження. Майже 59 (станом на 10.2013) документів, які забезпечують правове поле для розбудови всього спектру двосторонніх відносин, у тому числі на рівні центральних органів законодавчої та виконавчої влади, областей України та провінцій Куби, міських влад Києва та Гавани. Щодо основних двосторонніх документів слід навести Протокол про співробітництво між Міністерством закордонних справ, угоди про торговельно-економічне, наукове співробітництво, сприяння та взаємний захист інвестицій, повітряне сполучення, про умови взаємних поїздок громадян, боротьбу з митними порушеннями, про співробітництво в галузях культури та освіти, охорони здоров'я, туризму, фізкультури та спорту тощо.

Виклад основного матеріалу. Звертаємо увагу на Договір між Україною та